

GYÉMÁNT DIPLOMA ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR 2025.

Tisztelt Dékán Úr, tisztelt Professzori Kar, kedves Vendégeink, kedves Évfolyamtársaink!

Köszönjük a Műegyetem Vezetőségének, hogy nem feledkeznek meg az itt végzett egykori hallgatókról és minden évben megrendezik az ünnepi Díszoklevelek átadását!

10 évvel ezelőtt találkoztunk az **ARANYOKLEVÉL** átvételén - már nem a teljes létszámban - az **1960 - 65** között együtt töltött éveinkre emlékezve, azóta pedig tovább fogytunk.

Itt vagyunk ismét a **Műegyetem Aulájában - a mérnökképzés templomában -**, 60 év távlatából ismét megérint bennünket a „Hely szelleme” Hamvas Béla sorait idézve:

*„A helyet nem szabad összetéveszteni a térrel.
A tér és a hely között az a különbség,
hogy a térnek száma, a helynek arca van...”*

E „Hely” kisugárzásának és egykori tanárainknak köszönhetjük, hogy elnyerhettük az egyik legszebb hivatás, az **ÉPÍTÉSZET** ismereteinek elsajátítását!

Idézzük fel röviden a kezdeteket:

A Budapesti Műegyetem a hazai mérnökképzés nagy múltú központja, története a 18. századik nyúluk vissza.

Első intézménye az 1782-ben alapított **Institutum Geometricum** volt.

A 19. században **József nádor** (1776-1847), a legmagyarabb Habsburg, - ahogyan kortársai nevezték - **tevékeny szerepet vállalt a korszerű mérnökképzés megteremtésében Magyarországon.**

A nádorról elnevezett **József Ipartanoda** 1846-ban nyitotta meg kapuit.

A **Királyi József Műegyetem** 1871-ben, az **építész szakosztály** pedig egy évvel később kezdte meg működését, melyre a **dualizmus** korában - a Főváros egyesítését követően fellendült építkezések során - **az igény** felerősödött. Előzőleg Bécsben, Münchenben és Berlinben folyt egyetemi szintű műszaki oktatás. A „Nagyok”, mint pl. **Ybl Miklós, Steindl Imre, Schulek Frigyes** Bécsben, **Lechner Ödön** Berlinben végezték tanulmányaikat.

Személyes megjegyzés: **József nádor** azért is közeli „ismerősöm”, mert a Pollack Mihály terve alapján épült hajdani **alcsúti kastélya** parkjában **Művésztelep** létesítése volt a **diplomatervem** témája a kastélyromok bekapcsolásával.

Visszatérve a **Műegyetem** történetére, **1901-ben** megkezdődött a **lágymányosi Campus** kiépítése, mivel a pesti intézményekben szétszórva már nem fért el a közel 2000 hallgató.

A késő historizmus stílusát követő létesítményeket **Cziegler Győző, Pecz Samu** és **Hauszmann Alajos** egyetemi professzorok tervezték.

Az **1909-ben** épült - Hauszmann nevéhez fűződő - **Központi épület** hangsúlyos térsorozata a kiemelt bejárat, az előcsarnok, és a Díszudvar (mai Aula).

A középrizalit előtt egykor állt **4 allegorikus nőalak** a II. Világháborúban megsemmisült, **újrafelállítására** 2007. szeptemberében került sor, melyek a **mérnöki, az építészeti, a gépészmérnöki és a vegyészmérnöki** tudományokat testesítik meg.

Az **Aulában** körben haladva a talapzatokról korábbi **tudós professzorok, rektorok** tekintenek ránk, pl. maga **Hauszmann Alajos és Steindl Imre. József nádor** mellszobra is eredetileg itt nyert elhelyezést, a II. Világháborúban eltűnt, megújított szobra 1999-ben került az emeleti **Díszterem** bejárata mellé.

Hauszmann egykor így fogalmazott: *“...és hisszük, hogy azok az ifjú nemzedékek, melyek műszaki kiképzésüket a jövőben majdan itt nyerik, tudásukkal föl fogják virágoztatni hazánk anyagi kultúráját, ország-világ előtt becsületet fognak szerezni.”*

A historizmus, a szecesszió, az Art Deco és a modern stílus kiemelkedő mesterei végeztek a **Királyi József Műegyetemen** (1949-ig nevezték így).

A 60-as évek átszervezései folyamán 1955-től 2000-ig **Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem** elnevezést kapta az intézmény, a mi generációnk ebben az időszakban végzett.

Itt vagyunk ismét az **Aulában**, érezzük a történelem sugallatát, - az **56-os hősök** szellemiségét őrzi az 1994-ben állított **Emléktábla** és körülöttünk az egykori **díszudvar kövei**:
„...mert élnek ezek a kövek és beszélnek. Csak érteni kell őket, csak hallgatni kell tudni őket és akarnunk kell, hogy megszólaljanak nekünk. És a kövek igazat mondanak. Csak igazságot és talán csak ők mondanak igazságot.” (Idézet Kós Károlytól, aki 1902-07 között végezte tanulmányait a József Műegyetemen.)

Most emlékezzünk a **Tanszékek szellemiségére, legendás tanárainkra.**

Az **I.-II. tanév** nagy kihívásait az **Ábrázoló, a Statika, az Ép.szerk. és a Lakó tanszékek** által kiírt folyamatos zárhelyik jelentették **Lőrincz Pál, Pelikán József, Gábor László, Reischl Antal** professzorok irányításával.

Gábor professzor úr az előadásain híres volt a humoráról, viszont a vizsgák már nem voltak ilyen humorosak. Az általa összeállított **Épületszerkezettan** könyvet az egyetem elvégzése után is sokáig használtuk a munkahelyünkön.

Említést érdemel az I. év utáni **Termelési gyakorlat**, mi Pécsre voltunk irányítva, ez alatt jól szórakoztunk inkább hátráltatva, mint segítve az építkezést.

A **III. tanévtől** fellélegezhettünk, az idáig jutottak már biztonságban érezhették magukat.

Felejthetetlen az **Ép. Tört Tanszék** transzcendentális légköre. Ámulva figyeltük **Hajnóczy** tanár úr bravúros mutatványát: két kezével egyszerre, egymással szemben rajzolta fel a táblára krétával a **klasszikus jón és a dór oszloprendeket**.

Pogány professzor úr varázslatos művészettörténeti előadásain az Aud. Max. -ban alig fértünk be, a gépészek a padosorok mögött állva hallgatták velünk együtt az előadást. Az építészet esztétikai normáit meghatározó művében írja: **úgy kell formálni az ember környezetét, hogy az maga is emberformáló legyen!”**

A **Középület gyakorlatokon** időnként megjelent - körbejárva a rajztáblákat - **Weichinger** professzor úr is.

A **Város Tanszéken** hallottunk az 1951-ben folytatott u.n. „**Nagy Építészet Vitáról**”, a **Szoc.Reál** képviselőjében **Perényi Imre**, a **Bauhaus** képviselőjében **Major Máté** professzorok szóltak fel. **Major Máté** előzőleg tagja volt a Modern Építészet Nemzetközi Szervezetének. (CIAM)

A **Rados Tanszéken** megismerkedtünk a korra kiemelten jellemző **iparosítás** épülettípusainak funkcionális kérdéseivel.

Szívesen emlékszünk vissza **Maszyik Iván** művésztanár vezette rajzórákra. Itt, az **Aulában is** voltak óráink, az oszloprendet, a galériákat különböző nézőpontokból megfigyelve sajátítottuk el a **perspektivikus ábrázolást**.

A **terveinket is kézzel rajzoltuk** tuskihúzóval, nullkörzővel, jobb esetben pauszra, rosszabb esetben műszaki rajzlapra, mivel azon a hibát nem lehetett pengével kikaparni, csak kivágni a lapból. Manapság ezek az eszközök ismeretlenek, mint pl. a **logarléc** is, valamivel egyszerűbb a számítógépen javítani.

A **mi generációnk a Bauhauson** nőtt fel - lényege a „**funkcionalizmus és konstruktivizmus**” – mely napjainkban is tovább él. Párhuzamosan megjelent a **regionális építészet**, ennek lényege: „**a tudás globális, de a mű lokális**”, vagyis „**helyhez**” kötött.

Az **esztétikumot** egyébként nem kifejezetten a **stílus**, inkább a harmónia, az arányosság, a minőség határozza meg a **hely** és az **idő kontextusában**.

E szerint a **kortárs építészettől** nem is vagyunk elmaradva, legfeljebb csak a **digitalizációtól** és a **mesterséges intelligenciától**, amelyek csupán **eszközök** és nem lehetnek **célok!**

Végül is az **ÉPÍTÉSZETI HIVATÁS** középpontjában az **Ember áll**, Pogány professzor úrtól pedig azt tanultuk: **„Szép környezetben boldogabb az Ember!”**

60 éves múltunkra visszatekintve - amennyiben **tevékenységünkkel sikerült örömet szerezve néhány Embert boldogabbá tenni** - akkor már **nem élünk hiába!**

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!

Beöthy Mária

Ezüst Ácsceruza -, Podmaniczky – és Budapestért Díjas építész